

Univerzita Palackého
v Olomouci

Genius loci...

B. OBLAST VZDĚLÁVÁNÍ

FILOZOFIE, RELIGIONISTIKA A TEOLOGIE

I. Rozsah a struktura vzdělávací činnosti v oblasti vzdělávání Filozofie, religionistika a teologie

Oblasti *Filozofie* a *Religionistika* jsou realizovány na Filozofické fakultě (FF), v případě oboru *Filozofie* se jedná o Katedru filozofie (KFI) a v případě oboru *Religionistika* Katedrou sociologie, andragogiky a kulturní antropologie (KSA). Oblast Teologie je potom zabezpečována Cyrilometodějskou teologickou fakultou (CMTF). Pro každý akademický rok je na CMTF nabízeno studium oboru *Teologická studia* jako dvouoborové v kombinaci s vybranými obory FF, tyto obory jsou každoročně vytipovávány a projednávány v rámci mezifakultní spolupráce.

Bakalářské studijní programy

Studijní program *Filozofie* realizuje FF pod současným názvem již 27 let. Studium je nabízeno jako dvouoborové v prezenční formě a tradičně o ně velký zájem uchazečů, jejich pokles v posledních letech odpovídá demografické křivce. Absolventi pokračující ve vyšší formě studia nebo nacházejí uplatnění na trhu práce.

Studijní program *Religionistika* je realizován FF od roku 2016. Jedná se o prezenční dvouoborovou formu studia, kterou studenti mohou kombinovat s jakýmkoli oborem v rámci fakulty. Zájem uchazečů o studium odpovídá původním předpokladům.

Studium oboru *Teologická studia* je realizováno jako mezifakultní prezenční dvouoborové studium. Jako druhý obor jsou preferovány především humanitně zaměřené obory vyučované na FF. Získaný filozofický a teologický základ poskytuje absolventům široké všeobecné vzdělání, speciálně v oblasti teologie, a také předpoklady pro to, aby pokračoval ve stejnojmenném navazujícím magisterském oboru či v jiných humanitně zaměřených navazujících magisterských programech. Absolvent též získá předpoklady pro práci s biblickými a teologickými texty a ovládá základy latiny.

Studium oboru *Teologické nauky* realizované CMTF je koncipováno jako jednooborové v kombinované formě. Studium je složeno z bloku povinných předmětů teologického základu a bloku povinně volitelných předmětů. Dále si student vybírá jeden ze dvou volitelných modulů – teologický nebo pedagogický. Absolvent se vyznačuje dobrou základní orientací ve filosofii, religionistice, dějinách křesťanství a v katolické teologii. Disponuje znalostí a chápáním bohatství evropských myšlenkových (filosoficko-teologických) tradic a jejich souvislostí s křesťanským

pohledem na svět. Je schopen samostatně promýšlet přínos specificky křesťanských hodnot pro soudobou společnost na základě znalosti pramenů křesťanského zjevení – Písma a Tradice. Má základní znalost latiny. Absolventi, kteří si zvolili pedagogický modul, mají předpoklady pro pokračování ve dvouoborovém navazujícím magisterském studijním oboru *Učitelství náboženství pro základní školy – Katechetika*, které jsou popsány v oblasti vzdělávání *Učitelství*. Absolventi teologického modulu mají předpoklady pro pokračování ve stejnojmenném navazujícím magisterském studijním oboru.

Navazující magisterské studijní programy

Studijní obor *Filozofie*, realizován na FF pod současným názvem již 24 let, je akreditován jako dvouoborové studium v prezenční formě v programu *Humanitní studia* a jako studium jednooborové v programu *Filozofie*. Absolventi pokračující v doktorském studijním programu nebo nacházejí uplatnění na trhu práce.

Studium oboru *Teologická studia* je realizováno jako mezifakultní navazující magisterské prezenční dvouoborové studium. Jako druhý obor jsou preferovány především humanitně zaměřené obory vyučované na FF. Během studia si studenti osvojí hlubší znalosti teologického myšlení. Získaný filozofický a teologický základ poskytuje absolventu široké všeobecné vzdělání, speciálně v oblasti teologie, tak že je schopen tvůrčím způsobem promýšlet přínos křesťanství a jeho hodnot pro soudobou společnost na základě práce s teologickými prameny, které dokáže aktuálně interpretovat. Na základě vědecko-kritického myšlení dovede zprostředkovat vyvážený pohled na nejrůznější náboženská i společenská témata, stejně jako vidět kladné i stinné stránky křesťanské tradice. Absolvent je profilován rovněž volbou výběrových předmětů.

Studium oboru *Teologické nauky* je realizováno CMTF jako jednooborové v kombinované formě a standardně navazuje na stejnojmenný bakalářský studijní obor. Absolvent je schopen systematicky vysvětlovat pravdy křesťanského zjevení a zvažovat nové otázky s nimi spojené, rovněž se orientuje v náboženských trendech současné doby. Je zvláště schopen tvůrčím způsobem promýšlet přínos křesťanských hodnot pro soudobou společnost. Díky osvojení si vědecko-kritického myšlení dovede na základě osobní myšlenkové syntézy aktuálně interpretovat prameny křesťanského zjevení.

Magisterské studijní programy

Studijní obor *Katolická teologie* realizovaný CMTF v prezenční formě je zaměřen na získání teoretických poznatků založených na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje v oblasti katolické teologie s přihlédnutím k apoštolské konstituci „Sapientia Christiana“. Studium vede nejen k systematickému bádání a reflexi křesťanské víry, ale i ke zvažování a promýšlení aktuálních výzev současného světa a nově kladených otázek v perspektivě dialogu s lidmi nejrůznějších kultur a hodnotového zaměření. Studijní předměty jsou koncipovány se zřetelem k ucelenému uvedení do dané problematiky. Cílem studia je připravit absolventy k realizaci poslání katolické církve i k dalšímu samostatnému vědeckému bádání ve všech oblastech teologie v navazujících doktorských studijních oborech. V rámci studia může student také získat učitelskou způsobilost.

Doktorské studijní programy

Studijní program *Filozofie* realizuje FF pod současným názvem již 22 let, studium je nabízeno v prezenční i kombinované formě, a to i v anglické verzi pod názvem *Philosophy*. Zájem o toto studium je ze strany uchazečů tradiční, studium je provázáno s tvůrčí činností pracoviště a studenti se podílejí na řešení projektů. Absolventi jsou úspěšní při uplatnění na trhu práce v různých oblastech a sférách (akademický u privátní sektor).

Studijní program *Teologie* oboru *Biblická teologie* realizován fakultou CMTF v prezenční i kombinované formě je zaměřen na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí činnost v oblasti starozákonní a novozákonní teologie. Předmětem studia oboru *Biblická teologie* je v rámci hlubšího pronikání do křesťanského zjevení důkladné studium Starého a Nového zákona, včetně souvisejících otázek historických a lingvistických, což má vést jak k systematickému vysvětlování pravd křesťanského zjevení, tak k zvažování nových otázek s nimi spojených a potom také k jejich srozumitelnému předkládání lidem, žijících v různých kulturách. Absolvent studia získává způsobilost podílet se na základním i aplikovaném výzkumu ve všech typech akademických pracovišť a vysokých školách v oblasti teologie a příbuzných oborů a rovněž na specializovaných církevních pracovištích.

Studijní program *Teologie* oboru *Praktická teologie* realizován fakultou CMTF v prezenční i kombinované formě je zaměřen na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí činnost v oblasti všech specializací praktické teologie pastorální teologie, spirituální

teologie, ekumenizmu a mezináboženského dialogu, katechetiky, církevních dějin, církevního práva. Předmětem studia je hlubší pronikání do předmětu křesťanského zjevení a toho, co je s ním spojeno, dále systematické vysvětlení témat křesťanské víry, zvažování řešení nových otázek s nimi spojených a jejich předkládání těm, kteří žijí v různých kulturách. Ve výzkumu dané tematiky patří CMTF k předním teologickým pracovištím v ČR. Cílem studia je studenta připravit k samostatnému vědeckému bádání v těchto specializacích: pastorální teologie, spirituální teologie, ekumenická teologie, mezináboženský dialog, studium křesťanského Východu, katechetika, církevní dějiny a církevní právo. V nich se rozvíjí specializovaná část výuky a připravuje k plnění specializovaných služeb v církevním společenství (pastorační centra, charitativní a vzdělávací instituce, řídicí pracovníci, soudy) a v civilním sektoru.

Studijní program *Teologie* oboru *Systematická teologie a křesťanská filozofie* je realizován fakultou CMTF v prezenční i kombinované formě, a to i v italském jazyce pod názvem *Teologia sistematica e filosofia cristiana*. Studium je zaměřeno na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí činnost v oblasti katolické systematické teologie a také křesťanské filozofie. Předmětem studia je specifické rozvíjení vědeckého poznání, výzkumu a vývoje na poli teologie i křesťanské filozofie a promýšlení aktuálních výzev současného světa a nově kladených otázek v perspektivě dialogu s lidmi nejrůznějších kultur a hodnotového zaměření. Cílem studia je připravit studenta k samostatnému vědeckému bádání v těchto specializacích: fundamentální teologie, dogmatická teologie, morální teologie, liturgická teologie, patrologie a křesťanská filozofie.

Profil absolventa

Profily absolventů oboru Filozofie a Teologie jsou v souladu s nařízením vlády č. 275/2016 Sb. a studijní plány jsou konstituovány k naplnění profilu absolventa.

Studijní plány programu Religionistika jsou utvořeny tak, aby naplnily profil absolventa, který je v souladu s nařízením vlády. Jedná se o znalosti základních primárních textů oboru, znalosti sekundární literatury konkrétního problematického okruhu, znalosti dějinného vývoje oboru a jeho soudobého stavu včetně znalosti dějin myšlení a tradičních otázek evropské duchovní tradice.

Pokrytí základních tematických okruhů příslušejících k oblasti vzdělávání *Filozofie, religionistika a teologie*

Z definovaných 6 tematických okruhů, náležících do této oblasti vzdělávání dle nařízení vlády č. 275/2016 Sb., jsou v rámci bakalářských studijních programů pokryty všechny tematické okruhy vyjma Systemické filozofie. V navazujících magisterských typech studijních programů jsou pokryty všechny tematické okruhy vyjma Religionistiky, jejíž studium na UP je prozatím realizováno pouze na bakalářském stupni, rozšíření je plánováno do budoucna. Na úrovni doktorských studijních programů jsou pokryty dvě třetiny tematických okruhů, DSP nepokrývají tematické okruhy Religionistika a Pramenné jazyky.

Záměry do budoucna

I nadále budou rozvíjeny studijní programy této oblasti, na CMTF zejména ty, které jsou zaměřeny na teologii. Ve vzájemné spolupráci CMTF a FF bude zvyšován počet a kvalita garantů jednotlivých studijních programů, zahrnutých do této oblasti vzdělávání.

Studijní programy *Filozofie* jsou nastaveny systematicky a racionálně, pokrývají všechny tematické okruhy, není zde důvod ke změnám. V rámci dvouoborového studia v bakalářském i magisterském programu je zde studium kombinovatelné se všemi dvouobory na FF, CMTF, PŘF a PDF.

Užší spolupráce KFI FF je s Katedrou filosofie a patrologie CMTF, jejíž vedoucí doc. Martin Cajthaml zajišťuje výuku etiky na KFI FF, studenti mají v nabídce návštěvu některých kurzů, realizovaných Katedrou filosofie a patrologie CMTF.

Katedra filosofie pořádá v rámci studijních programů přednášky Jednoty filosofické, určené pro studenty filosofie i zájemce z jiných oborů, na které jsou jako přednášející zvaní odborníci z různých pracovišť a fakult UP, z pracovišť AV ČR i jiných univerzit. Rovněž zajišťuje výuku filosofie pro všechny obory na FF, nabízí kurzy dle zájmu, který reflektuje povahu studia: dějiny filosofie, filosofie mysli, filosofie jazyka, logika a teorie argumentace.

Silnou stránkou programů *Filozofie* je tradiční rozdělení na historii filosofie (bakalářské studium) a systematickou filosofii (magisterské studium), které umožňuje důkladnou přípravu studentů pro vyšší stupně studia.

Slabou stránkou je nižší zájem o studium filosofie v posledních letech, který je částečně dán demografickou křivkou a společenskými změnami, a je řešen propagací studia mezi středoškolskými studenty – pořádání středoškolské filosofické soutěže od

roku 2011, kterou zajišťuje katedra filosofie a která se stala národním kvalifikačním kolem do mezinárodní filosofické olympiády (IPO), pořádané pod záštitou UNESCO a Mezinárodní federace filosofických sdružení (FISP). Dále se navrhuje konání letní filosofické školy určené pro středoškolské studenty. Bude se jednat o variantu Letní filosofické školy, kterou pořádají členové katedry od roku 1990 pro vysokoškolské studenty.

Rozvoj studijního programu *Religionistika* směřuje k akreditaci magisterského a doktorského studia. Personálně budou jednotlivé stupně programu, včetně doktorského, zajištěny vyučujícími KSA. Výuka a výzkum v rámci magisterské a především doktorské formy studia budou orientovány k následujícím tématům: kognitivní religionistika a laboratorní výzkum religiozity, systematické studium moderního bezvěrectví a ateizmu, studium netradičních forem religiozity, jako jsou magie a čarodějnictví. Tato témata budou rozvíjena zejména v podobě teoretických kurzů, laboratorních cvičení a terénního výzkumu. Tímto dojde k rozvinutí tematických okruhů, které jsou součástí bakalářského studia. Postupně také dochází k zavádění výuky kurzů v anglickém jazyce nejen pro vlastní studenty religionistiky či příbuzných oborů, ale především pro studenty Erasmus. Za ideální stav lze považovat 3 – 4 kurzy vedené anglicky v jednom semestru, dohromady pak 6 až 8 kurzů během jednoho akademického roku.

Spolupráce bude systematicky rozvíjena zejména se zahraničními religionistickými pracovišti v Turku a Římě. S rozvojem laboratorního výzkumu náboženství bude rozvíjena spolupráce rovněž s pracovišti v Aarhusu, Krakově, Vídni a Lipsku. Pokud jde o spolupráci v rámci FF, tak bude rozvíjen kognitivní výzkum ve spolupráci s Katedrou obecné lingvistiky a Katedrou psychologie. V současnosti jsou řešeny možnosti spolupráce a participace jejich pracovníků na laboratorním výzkumu KSA. Pracoviště KSA a jeho religionistická sekce také pravidelně organizuje vědecké konference, kterých se zúčastňují absolventi bakalářských, magisterských a doktorských programů UP i dalších univerzit.

Silnou stránkou v realizaci programu jsou zkušenosti realizačního týmu, jejich mezinárodní kontakty a dvě úspěšné grantové žádosti OP VVV určené na akreditaci a rozvoj DSP *Religionistika*.

Slabou stránkou je obecně nižší zájem o studium religionistiky v ČR, který je částečně dán demografickou křivkou i společenskou situací. Zájem o toto studium na FF je nicméně srovnatelný se zájmem o studium religionistiky na jiných univerzitách.

V náboru uchazečů bude vyvíjena aktivita především na zlepšení propagační činnosti, rovněž je předpokládáno, že atraktivitu studijního programu může zvýšit používání moderních technologií ve výuce, a to již na bakalářském stupni studia.

II. Zajištění podmínek pro uskutečňování vzdělávací činnosti v oblasti vzdělávání *Filozofie, religionistika a teologie*

Tvůrčí činnost

Tvůrčí činnost v oblasti vzdělávání je zabezpečována na FF a CMTF, přičemž na FF se na ní podílí Katedra filozofie, Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie a (částečně) interdisciplinární Centrum judaistických studií Kurta a Ursuly Schubertových.

Filozofie

V rámci filozofie jsou rozvíjena především tato výzkumná témata:

- dějiny antické filozofie;
- dějiny raně novověké filozofie (David Hume);
- dějiny renesanční filozofie;
- dějiny středověké filozofie;
- fenomenologie;
- filozofie a medicína;
- filozofie v českých zemích (Jessenius, Magni, Komenský, Patočka);
- filozofie vědy;
- filozofická etika;
- formální logika a filozofická logika;
- neformální logika a teorie argumentace.

Akademičtí a vědečtí pracovníci publikují ve významných časopisech jako:

- Early Science and Medicine;
- Filozofický časopis;
- Teorie vědy / Theory of Science;
- Ostium;
- Filozofia;
- Filozofska Istraživanja;
- Organon F;

- Studia neoaristotelica;
- Studia comeniana et historica;
- Acta comeniana.

Výsledkem tvůrčí činnosti je následující výběr monografií publikovaných v nakladatelství Vyšehrad, CDK, Togga, Triton, Oikoymenh, UP Olomouc, Peter Lang Verlag, Verlag Traugott Bautz:

- Filip Tvrđý, *Turingův test* (Praha: Togga, 2014) – monografie se zabývá v českém prostředí dosud nezpracovaným tématem
- Francesco Petrarca, *Výstup na Mont Ventoux* (Praha: Vyšehrad 2014), kniha je společným dílem zaměstnanců kateder romanistiky (Jiří Špička), klasické filologie (Jan Janoušek) a filosofie (Tomáš Nejeschleba) a nabízí překlad spolu s výkladem významného listu Francesca Petrarky.
- Jan Čížek, *The Conception of Man in the Works of John Amos Comenius* (Frankfurt am Main: Peter Lang, 2016), monografie je věnována antropologickým koncepcím Jana Amose Komenského.
- Josef Kuře – Marek Petrů, *Filosofie medicíny v českých zemích* (Praha: Triton 2016), kniha, na které se spolupodíleli zaměstnanci katedry filosofie (Marek Petrů, Tomáš Nejeschleba), tematizuje problémy filosofie medicíny v dějinách v prostředí českých zemích.
- Karel Šebela, *Variace na témata aristotelské logiky: dějiny a současnost*, (Plzeň: Zápodočeská univerzita v Plzni, 2015), monografie zabývající se dějinami aristotelské logiky.
- Paul Richard Blum, *Giordano Bruno Teaches Aristotle* (Nordhausen: Traugott Bautz 2016), monografie se věnuje zasazení díla Giordana Bruna do aristotelské tradice a jeho způsobu interpretace Aristotela.
- Pavel Hobza, *Filosofie a věda* (Praha: OIKOYMENH, 2015), publikace se zabývá reflexí vztahu filosofie a vědy v souvislosti s metafyzikou a pojímá tak dané téma způsobem, který je v českém prostředí ojedinělý.
- Tomáš Nejeschleba, *Kapitoly z renesanční filosofie* (Brno: CDK 2014), kniha se zabývá dvanácti tématy z renesanční filosofie, která v českém prostředí nebyla dosud zpracována nebo jsou pojata novým způsobem.

- Zuzana Rybaříková, *The Reconstruction of A. N. Prior 's Ontology* (Olomouc: Vydavatelství Filozofické fakulty UP, 2016), monografie pojednávající o filozofické logice A. N. Priora.

Religionistika

V rámci dané oblasti vzdělávání je rozvíjena rovněž tvůrčí činnost v religionistice zajišťovaná Katedrou sociologie, andragogiky a kulturní antropologie. Bakalářský studijní program religionistika byl zahájen v akademickém roce 2016/17. V mnohém však rozvoj tohoto nového oboru navazuje na výzkum realizovaný akademiky na dalších oborech katedry, zejména sociologii a kulturní antropologii. Odborná témata zaměřená na výzkum náboženství a religiozity jsou tedy na katedře rozvíjena dlouhodobě, a i proto lze rozvoj tohoto oboru považovat za úspěšný. Dokladem toho jsou výzkumné projekty, organizované konference, publikace a další tvůrčí aktivity členů KSA FF UP.

Obor religionistika a sekce religionistiky v rámci KSA FF UP se zaměřuje na následující výzkumné oblasti:

- moderní bezvěrectví a ateismus;
- netradiční religiozita jako důsledek globalizace;
- religiozita jako součást kognitivní výbavy člověka.

Rozvoj těchto výzkumných oblastí byl v roce 2017 podpořen dvěma projekty OP VVV *Nový doktorský obor Religionistika na FF UP v Olomouci* a *Religionistika na UP – výzkumné a technické zajištění*, jejichž řešitelem je garant oboru religionistika Tomáš Bubík. V této souvislosti bude v roce 2019 zahájen i laboratorní výzkum náboženství, ke kterému budou využívány speciální zařízení, především Eye Tracking, EEG, MoCap systém a další.

Klíčoví pracovníci odborně zajišťující program religionistika opakovaně získávají podporu také v grantových soutěžích vyhlašovaných GA ČR (D. Lužný, T. Bubík) a mají zkušenosti s vedením národních i mezinárodních výzkumných projektů a týmů. Projekty s tematikou náboženství a religiozity také podpořila ze svých prostředků UP v rámci Studentské grantové soutěže, Fondu pro podporu vědecké činnosti FF UP aj. Členové religionistické sekce editují a publikují monografie v prestižních zahraničních vydavatelstvích, jako například Brill (např. Bubík, T.) či LIT Verlag (Mildnerová, K.). V současnosti je pod spolumedením Tomáše Bubíka připravovaná publikace pro vydavatelství Routledge pod názvem *Freethought, Atheism and Secularization in*

Eastern European Countries in the 20th Century, na kterém pracuje 16 odborníků ze 13 zemí střední a východní Evropy.

Odborné práce týmu religionistické sekce se objevují v řadě prestižních časopisů jako např. *Method & Theory in the Study of Religion*, *Temenos*, *Nordic Journal of Comparative Religion*; *Anthropos: Internationale Zeitschrift für Völker- und Sprachenkunde*; *International Journal of Social Science Studies*; *Politics, Religion and Ideology*; *Religion and Society in Central and Eastern Europe*; *Przegląd Religioznawczy*; *Studia Religiologica*; *Religiovedenie*; *Religio. Revue pro religionistiku*; *Pantheon*; *American and British Studies Annual* aj.

Některé výsledky tvůrčí činnosti byly prezentované také na evropských a světových kongresech a konferencích EASR a IAHR např.:

- T. Bubík, *Church Reformer Jan Hus as a Framework for the Re-interpretation of Religious, National, and Social Identity*, in: WWI World congress of IAHR in Erfurt, Germany, 2015;
- T. Bubík, *Mutations in the History of the Academic Study of Religions in Eastern Europe*, In: Religion, Migration, Mutation, 11th annual conference of the European Association for the Study of Religion (EASR), Liverpool, England, 2013;
- T. Bubík, *Scientific Atheism in socialistic Czechoslovakia*, in: Relocating religion, 12th annual conference of the European Association for the Study of Religion (EASR), Helsinki, Finland, 2016.

Výzkumu religiozity se věnovaly rovněž některé disertační práce, jejichž vydání podpořila univerzita (např. Horák, J. 2015. *Dechristianizace českých zemí. Sekularizace jako záměr*. Olomouc: UP v Olomouci; Veselský, Pavel. 2011. *Animační strategie v původní Buddhově nauce*. Olomouc: Univerzita Palackého).

Pokud jde o rozvoj spolupráce, tak v roce 2017 byla oficiálně potvrzena oboustranná spolupráce na úrovni Erasmus v oblasti religionistiky se dvěma zahraničními pracovišti, a to s Department of Comparative Religion (University of Turku, Finsko) a s Dipartimento di Storia, Culture, Religioni (La Sapienza - Università di Roma). Studenti programu religionistika tak budou moci společně s vyučujícími získávat další zkušenosti a rozvíjet zahraniční spolupráci v tomto oboru.

Studenti magisterských a doktorských programů jsou zapojováni do badatelské činnosti v rámci studentských grantových soutěží (např. v projektech *Pronásledování, exkluze a tolerance netradičních náboženských menšin – případ*

českého buddhismu, Církve sjednocení před a po roce 1989; Sociální praxe a prostředí normalizačního Československa ve vztahu k buddhismu aj.).

Teologie

Vědecké bádání a samostatná tvůrčí činnost v oblasti všech specializací praktické teologie pastorální teologie, spirituální teologie, ekumenizmu a mezináboženského dialogu, katechetiky, církevních dějin, církevního práva, kde CMTF patří v rámci výzkumu dané tematiky k předním teologickým pracovištím v ČR. V oblasti výzkumu i při realizaci všech typů akreditovaných studijních programů CMTF spolupracuje partnersky s obdobně zaměřenými pracovišti v ČR i zahraničí.

V rámci teologie jsou rozvíjena především tato výzkumná témata:

- dějiny biblické exegeze;
- dějiny české a světové teologie;
- sociální a spirituální determinanty zdraví;
- teologické tradice křesťanského Východu;
- teologie stvoření – výzvy přírodních věd a trinitární teologie.

Příklady časopisů, kde jsou časopisecky publikovány výsledky tvůrčí činnosti:

- Journal of Early Christian Studies (USA);
- Journal of the Warburg and Courtauld Institutes (Velká Británie);
- Novum Testamentum (Nizozemí);
- Revue bénédictine (Belgie);
- Rhizai: A Journal for Ancient Philosophy and Science (Bulharsko);
- Sacris Erudiri (Belgie);
- Studia theologica (ČR);
- Teologická revue (ČR);
- Vetera Christianorum (Itálie);
- Vigiliae Christianae (Nizozemí);
- Zeitschrift für antikes Christentum (Německo).

Příklady nakladatelství, kde jsou monograficky publikovány výsledky tvůrčí činnosti:

- Brill (Leiden, Nizozemí);
- de Gruyter (Berlín, Německo);
- Karolinum (Praha);

- Krystal OP (Praha);
- Oikúmené (Praha);
- Pavel Mervart (Červený Kostelec);
- Refugium (Olomouc);
- Vydavatelství UP (Olomouc);
- Vyšehrad (Praha).

Židovské náboženství a filozofie

V rámci této oblasti vzdělávání se tvůrčí činnost Centra judaistických studií Kurta a Ursuly Schubertových zaměřuje především na témata židovské filosofie a náboženství, židovského náboženství a zvyků a židovské filozofie a vědy. Výsledky tvůrčí činnosti odráží následující publikace:

- CAHOVÁ, I. *Náboženské eseje Maxe Zweiga. Problém Shylock a Náboženství a konfese*. Refugium Velehrad-Roma, Olomouc 2015. ISBN 978-80-7412-210-1.
- VISI, T. “Thomas Aquinas’s *Summa Theologiae* in Hebrew: A New Finding,” in *Latin-into-Hebrew: Texts and Studies: Volume One: Studies*, Resianne Fontaine and Gad Freudenthal, (eds.). Leiden: Brill, 2013, str. 275-294.
- VISI, T. “A Moravian defence of orthodoxy: Mordecai Benet and the rabbinic literary system,” *Jewish Culture and History* 13, 2013, 173-193.
- VISI, T. “Berechiah ben Natronai ha-Naqdan's Dodi ve-Nekdi and the Transfer of Scientific Knowledge from Latin to Hebrew in the Twelfth Century,” *Aleph* 14.2, 2014, s. 9-75.
- VISI, T. “Medieval Hebrew Uroscopic Texts: The Reception of Greek Uroscopic Texts in the Hebrew Book of Remedies Attributed to Asaf,” in Y. Tzvi Langermann and Robert G. Morrison (eds.), *Texts in Transit in the Medieval Mediterranean* (University Park, Pennsylvania: The Pennsylvania State University Press, 2016), 162-196.
- VISI, T. “Plague, Persecution, and Philosophy: Avigdor Kara and the Consequences of the Black Death,” in Ephraim Shoham-Steiner, (ed.), *Intricate Interfaith Networks: Quotidian Jewish-Christian Contacts*, Turnhout: Brepols, 2016, 85-118.
- VISI, T. *Words of Power: Studies in Rabbinical Authority and Literature*, *Judaica Olomucensia VI*, Olomouc: Palacky University Press, 2015.

Ediční činnost

V oblasti filozofie a religionistiky je realizována ediční činnost, následující vědecká periodika vydává přímo FF: *Czech and Slovak Journal of Humanities* (ERIH+) s periodickým číslem vyhrazeným filozofii (ed. Jozef Matula); *Aither*: časopis pro studium řecké a latinské filosofické tradice (ERIH+, ed. Pavel Hobza, společně s FÚ AVČR); *Judaica Olomucensia* (obsahují mj. články o židovském náboženství a filozofii).

Pro rozvoj oboru religionistika na FF UP je významné založení nového odborného elektronického časopisu *e-Rhizome*, ke kterému došlo v roce 2017 právě z iniciativy religionistické sekce KSA. Časopis bude vycházet dvakrát ročně pouze v anglickém jazyce a jeho zahraniční redakční rada je ustavena z řady odborníků světového významu v oboru religionistika jako např. Luther Martin, Russell McCutcheon, William Paden, Fabio Rambelli, Steven Sutcliffe, Ivan Strenski, Ůlo Valk aj. První číslo časopisu vyjde v červnu 2018.

FF UP založila ediční řadu *Centre for Renaissance Texts series* (nakladatelství UP Olomouc), ve které byly dosud publikovány tyto tituly:

- Gasparo Contarini, *O nesmrtelnosti duše I*, ed. Paul Richard Blum - Tomáš Nejeschleba, překlad. Jan Janoušek - Martin Žemla (Olomouc: Univerzita Palackého Olomouc, 2014), kniha předkládá kritickou edici a český překlad spolu úvodní studií významného traktátu italského renesančního myslitele Gaspara Contariniho.
- Jiří Michalík, *Robert Fludd a Johannes Kepler, Dvě podoby platónské tradice* (Olomouc: Univerzita Palackého Olomouc, 2014), monografie analyzující a srovnávající platonismus Jana Keplera a Roberta Fludda.
- Martin Žemla, *Proměny německé mystiky: Tauler, Theologia Deutsch, Luther, Paracelsus, Weigel* (Olomouc: UP Olomouc, 2014), monografie pojednává o jednotlivých postavách německé mystiky od 14. do 16. století.
- Pavel Floss, *Architekti křesťanského středověkého vědění*, (Olomouc: Univerzita Palackého Olomouc, 2014), kniha mapující dějiny středověké filosofie od Augustina po Mistra Eckharta.

FF UP se rovněž podílí na ediční řadě *Knihovna renesanční tradice* (nakladatelství Oikoymenh Praha, ed. Filip Karfík – Tomáš Nejeschleba). Přímo z pera olomouckých filozofů v ní vyšlo: Pietro Pomponazzi, *Pojednání o nesmrtelnosti duše* (Praha: Oikoymenh 2013), překlad a úvodní studie k jednomu z nejvýznamnějších spisů

filosofie 16. století, na knize se autorsky spolupodílel (úvod, komentář) zaměstnanec katedry filosofie Tomáš Nejeschleba.

Interní projekty

Na univerzitní půdě je či byla řešena řada projektů financovaná z univerzitního specifického výzkumu (se zapojením doktorandů a studentů navazujícího studia), univerzitního zdroje pro podporu inovace výuky Fond rozvoje Univerzity Palackého a fakultního Fondu pro podporu vědecké činnosti. Zejména se jednalo o následující projekty:

- Hobza, Pavel, Mgr. Ph.D.: Filosofie a věda;
- Jabůrek, Martin, Mgr. Ph.D.: Proměny konceptu smrti v dějinách filosofie;
- Jabůrek, Martin, Mgr. Ph.D.: Živé a mrtvé pohledem filozofie;
- Jakub Havlíček: Re-produkce vědění o náboženství a vzdělávací systém v moderní české společnosti;
- Kateřina Mildnerová: Namibijští Češi - jejich historie, etnokulturní identita a pojetí domova;
- Tvrdý, Filip, Mgr. Ph.D.: Epistemologický status vědy a problém demarkace pseudovědy;
- Tvrdý, Filip, Mgr. Ph.D.: Nesnáze introspekce;
- byly řešeny také projekty specifického výzkumu, např.: Integrovaný sociálně vědní výzkum - dílčí projekt Tradiční náboženství ve veřejném prostoru v České republice; Sociální praxe a prostředí normalizačního Československa ve vztahu k buddhismu; Mýty a pověry v každodennosti obyvatel ukrajinského Polesí a Zakarpatí; Pronásledování, exkluze a tolerance netradičních náboženských menšin - případ českého buddhismu a Církve sjednocení před a po roce 1989.

Vědecké události

Na půdě FF UP bylo zorganizováno množství vědeckých setkání s mimořádným přínosem pro rozvoj oboru na mezinárodní úrovni, např.:

- Mezinárodní konference “Georgios Gemistos Plethon: The Byzantine and the Latin Renaissance” / 10.-12.5.2013 – výstup sborník *Jozef Matula – Paul Richard Blum (eds.), Georgios Gemistos Plethon: The Byzantine and the Latin Renaissance* (Olomouc: VUP 2014).

- Mezinárodní konference Francesco Patrizi: Philosopher of the Renaissance. / 23.-26.4.2014, výstup sborník Paul Richard Blum – Tomáš Nejeschleba (eds.), *Francesco Patrizi. Philosopher of the Renaissance* (Olomouc: VUP 2014).
- Konference: „Latin Alchemical Literature of Czech Provenance“ / 13.-17.10.2014, výstup sborník Tomáš Nejeschleba – Jiří Michalík (eds.), *Latin Alchemical Literature of Czech Provenance* (Olomouc: VUP 2016).
- Mezinárodní kolokvium: Plotinus Colloquium Olomouc "Reading Plotinus, Enn. I 1 [53] 1,1-7,6: Interaction between Body and Soul / 12.-16.11.2014
- Konference: Averroism between the 15th and 17th century. / 9.-11.10.2016, výstup sborník v přípravě pro nakladatelství Brill
- Konference pro International Society for Neoplatonic Studies / 14.-17.6.2017, výstup v přípravě pro nakladatelství Prometheus Trust (London)

Katedra filozofie také organizuje konference studentů doktorandského studia filosofie v České a Slovenské republice, dva ročníky proběhly v letech 2016 a 2017.

Tým zajišťující obor religionistika na FF UP pravidelně od roku 2016 organizuje národní i mezinárodní konference. V roce 2016 organizoval konferenci *Náboženství a religiozita z pohledu současné religionistiky*. V roce 2017 je v rámci *Olomoucké religionistické konference, 2. ročníku* organizována například sekce *Interdisciplinary Section of Magic and Witchcraft*, kterou tvoří odborníci mezinárodního významu. Kromě toho již v minulosti měla významný mezinárodní rozměr konference *Migration, Religion and Asia* (2014), kterou pořádala sekce kulturní antropologie. Na CMTF byly uspořádány následující vědecké konference s účastí zahraničních odborníků, např.:

- Der Jakobusbrief: Themen, Trends und Tendenzen der neueren Forschung. Olomouc 7.-8.4.2016.
- 20. konference Společnosti pro křesťansky orientovanou filozofii na téma *Quid est Deus?* Olomouc 5.–6.9.2016
- The 2nd Central European Young Canonists Forum, Olomouc, 25. 11. 2016.

Záměry do budoucna

Další směřování výzkumné činnosti bude i nadále pokračovat ve výzkumu v rámci uvedených oblastí. Plánovány jsou časopisecké a knižní výstupy, jež budou odrážet jednotlivá badatelská zaměření:

- Antická filosofie – Pavel Hobza, monografie o předsókratovské filosofii;
- Fenomenologie – monografie v zahraničí o současné fenomenologii (Ivan Blecha);
- Filosofie v českých zemích – monografie o Valeriánovi Magnim (v zahraničí, Tomáš Nejeschleba) a Janu Amosu Komenském, editace souborů studií českých filosofů a bývalých členů katedry filosofie Lubomíra Valenty a Karla Flosse;
- Logika – monografie o filosofické logice od Kanta pro Frega (Karel Šebela);
- Raně novověká filosofie – publikace o Francesi Baconovi (monografie) a Davidu Humovi;
- Renesanční filosofie – v rámci řešených projektů publikace o T. Campanellovi, M. Ficinovi, renesančním averroismu, paracelsismu;
- Středověká filosofie – Tomáš Nejeschleba, monografie o filosofie ve starší františkánské škole;
- Systematická teologie – monografie Průkopníci a jejich odpůrci. Světová katolická teologie v období 1870-1910 a její reakce na evoluční teorii vzniku člověka (Ctirad Pospíšil);
- Systematická teologie – monografie Trinitární teologie stvoření (Ctirad Pospíšil);
- v budoucnosti se plánuje pokračovat v pořádání českých konferencí, konferencí doktorandů z Česka a Slovenska i zahraničních konferencí (Giordano Bruno).

Rozvoj studijního programu religionistika na FF UP směřuje k akreditaci magisterského a doktorského studia, o což KSA bude usilovat. Výzkum a výuka budou orientovány k tématům a přístupům uvedeným výše, tj. kognitivní religionistika a laboratorní výzkum religiozity, systematické studium moderního bezvěrectví a ateizmu (v současné době je na toto téma podaný projekt GAČR zaštitěný mezinárodním týmem) a netradičních forem religiozity jako jsou zejména magie a čarodějnictví. Snahou je také pravidelně organizovat religionistické konference, vydávat časopis *e-Rhizome* a systematicky rozvíjet spolupráci se zahraničními

religionistickými pracovišti v Turecku a Římě. Další spolupráce bude navazována a rozvíjena s pracovišti v Aarhusu, Lipsku a Krakově.

Uskutečňovanou tvůrčí činností jsou dle Frascati manuálu plně pokryty následující vědní disciplíny související s oblastí vzdělávání *Filozofie, religionistika a teologie*⁶⁰:

Pokryté vědní disciplíny			
Č.	DETAILED FORD	WOS Category	RIV (dominující vazba)
6.3 Philosophy, Ethics and Religion			
6301	Philosophy, History and Philosophy of Science and technology	HISTORY AND PHILOSOPHY OF SCIENCE PHILOSOPHY	AA – Filosofie a náboženství
6302	Ethics (except ethics related to specific fields)	ETHICS	
6303	Theology	RELIGION	
6304	Religious studies	RELIGION ⁶¹	

Nejúznamnější aktivity v tvůrčí činnosti

Přehled řešených grantů a projektů			
Řešitel / Spoluřešitel	Názvy grantů a projektů získaných pro vědeckou, výzkumnou, uměleckou a další tvůrčí činnost v příslušné oblasti vzdělávání	Zdroj	Období
Nejeschleba, Tomáš, doc. PhDr. Ph.D. - řešitel	Centrum pro práci s renesančními texty (CZ.1.07/2.3.00/20.0026)	ESF OP VK, MŠMT	2012-2014
Nejeschleba, Tomáš, doc. PhDr. Ph.D. - řešitel	„Mezi renesancí a barokem: Filosofie a vědění v českých zemích a jejich širší evropský kontext“, Centrum excellence, 14-37038G	GA ČR	2014-2018
Tvrдый, Filip, Mgr. Ph.D. řešitel,	Výzkumná síť teorie a dějin vědy, CZ.1.07/2.4.00/31.0108 meziuniverzitní spolupráce mezi ZČU, MU, OU a UP	ESF OPVK, MŠMT	2013-2014
Tomáš Bubík	Nový doktorský obor Religionistika na UP - příprava akreditace a personálního zajištění CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_018/0002298	OP VVV	2017 - 2022
Tomáš Bubík	Nový doktorský obor Religionistika na UP - výzkumné a technické zajištění CZ.02.1.01/0.0/0.0/16_017/0002421	OP VVV	2017-2022
Dušan Lužný	Kontinuita a diskontinuity v náboženské paměti v České republice, 14-01948S	GA ČR	2014-2016

⁶⁰ Vzhledem k interdisciplinaritě vzdělávací oblasti a zaměření konkrétních studií jsou některé publikace vykazovány pod kategoriemi AC – Archeologie, antropologie, etnologie či AO – Sociologie, demografie.

⁶¹ Religionistika jako program pokrývá jakožto interdisciplinární obor řadu subdisciplín, především však dějiny náboženství, sociologii náboženství, antropologii náboženství, psychologii náboženství a kognitivní religionistiku.

Helena Kubátová	Proměny způsobu života a modernizační procesy v mikroregionu Hlučínsko, 13-23870S	GA ČR	2013-2015
Tomáš Bubík	Development of the Study of Religions in Central and Eastern Europe in the 20th Century, 401/10/0311	GAČR	2010–2013
Daniel Topinka (SocioFactor)	Islám v ČR: etablování muslimů ve veřejném prostoru	MV ČR Bezpečnostní výzkum	2013-2015
V. Hušek	Historie a interpretace Bible	GAČR	2012-18
P. Ambros	Institut interkulturního, mezináboženského a ekumenického výzkumu a dialogu	OP VK	2012-15
T. Parma	Informační a komunikační strategie kardinála Dietrichsteina v 1. pol. 17. století. Evropská informační síť ve službách země a diecéze	GAČR	2012-16
P. Tavel	Spiritualita a zdraví u adolescentů a dospělých v ČR	GAČR	2015-16
M. Cajthaml	Fenomenologická etika Dietricha von Hildebranda	GAČR	2015-17
C. V. Pospíšil	Teologie stvoření - výzvy přírodních věd a trinitární teologie	GAČR	2016-18
P. Ambros	Recepce teologických tradic křesťanského Východu	GAČR	2016-18

Přehled zapojení do zahraničních a mezinárodních odborných organizací

Hume Society, člen Tvrдый Filip
Renaissance Society of America (RSA), členové Nejeschleba Tomáš, Matula Jozef
International Society for Neoplatonic Studies (ISNS), člen a člen organizačního výboru výroční konference 2017 Matula Jozef
International Society for Neoplatonic Studies (ISNS), člen, člen organizačního výboru výroční konference 2017, hodnotitel grantových žádostí Nejeschleba Tomáš
International Society of the History of Medicine (ISHM), člen Nejeschleba Tomáš
Société Internationale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale (SIEPM), člen Matula Jozef, Nejeschleba Tomáš
American Philosophical Association (APA), člen Matula Jozef
American Cusanus Society, člen Matula Jozef
International Association for the History of Religions – Tomáš Bubík je pravidelným delegátem valného shromáždění IAHR, kde zastupuje ČSR (Česká společnost pro religionistiku) jako její současný předseda
European Association of the Study of Religions – Tomáš Bubík je pravidelným delegátem valného shromáždění EASR, kde zastupuje ČSR (Česká společnost pro religionistiku) jako její současný předseda
Polskie Towarzystwo Religioznawcze – Tomáš Bubík, člen
American Anthropological Association – Dušan Lužný, člen
American Anthropological Association – Jakub Havlíček, člen
Africa-Europe Group for Interdisciplinary Studies – Kateřina Mildnerová, člen
European Sociological Association – Daniel Topinka, člen
American Anthropological Association - Daniel Topinka, člen
Hume Society, člen Tvrдый Filip
Renaissance Society of America (RSA), členové Nejeschleba Tomáš, Matula Jozef
International Society for Neoplatonic Studies (ISNS), člen a člen organizačního výboru výroční konference 2017 Matula Jozef

International Society for Neoplatonic Studies (ISNS), člen, člen organizačního výboru výroční konference 2017, hodnotitel grantových žádostí Nejeschleba Tomáš
International Society of the History of Medicine (ISHM), člen Nejeschleba Tomáš
Société Internationale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale (SIEPM), člen Matula Jozef, Nejeschleba Tomáš
American Philosophical Association (APA), člen Matula Jozef
American Cusanus Society, člen Matula Jozef
International Association for the History of Religions – Tomáš Bubík je pravidelným delegátem valného shromáždění IAHR, kde zastupuje ČSR (Česká společnost pro religionistiku) jako její současný předseda
European Association of the Study of Religions – Tomáš Bubík je pravidelným delegátem valného shromáždění EASR, kde zastupuje ČSR (Česká společnost pro religionistiku) jako její současný předseda
Polskie Towarzystwo Religioznawcze – Tomáš Bubík, člen
American Anthropological Association – Dušan Lužný, člen
American Anthropological Association – Jakub Havlíček, člen
Africa-Europe Group for Interdisciplinary Studies – Kateřina Mildnerová, člen
European Sociological Association – Daniel Topinka, člen
American Anthropological Association - Daniel Topinka, člen
The European Society for Catholic Theology (ESCT/EuroTheo) členy jsou: Ladislav Tichý, Petr Mareček, Eduard Krumpolc, Dominik Opatrný, František Kunetka
Studiorum Novi Testamenti Societas – Petr Mareček, člen
Association Internationale d'Études Patristiques / International Association of Patristic Studies (AIEP/IAPS) – členy jsou Lenka Karfíková, Vít Hušek, Jana Plátová, Veronika Černušková
Società Internazionale di Tommaso d'Aquino (Tomas Aquinas International Society, SITA) – Petr Dvořák, člen
Société Internationale de Droit Canonique et de Législations Religieuses Comparées – Daminán Němec, člen
Pontificia Academia Mariana Internationalis – Ctírad Pospíšil, člen korespondent

Centrum pro práci s patristickými, středověkými a renesančními texty je v ČR ojedinělý projekt zabývající se renesancí, jeho cílem je úspěšné zasazení do mezinárodních sítí bádání, publikace v ČR i v zahraničí, pozitivní hodnocení publikací a pořádaných mezinárodních konferencí v zahraničí. Následující uvedené sborníky byly kladně recenzovány v zahraničních odborných časopisech, neboť jsou zaměřeny na témata, o kterých je v zahraničí nedostatek sekundární odborné literatury. Zároveň zahraničnímu odbornému publiku jsou prezentovány výsledky práce českých badatelů a činnost Centra pro práci s patristickými, středověkými a renesančními texty, které se tak dostává do povědomí v rámci mezinárodních sítí bádání.

- *Jozef Matula – Paul Richard Blum (eds.), Georgios Gemistos Plethon: The Byzantine and the Latin Renaissance* (Olomouc: VUP 2014).
- Paul Richard Blum – Tomáš Nejeschleba (eds.), *Francesco Patrizi. Philosopher of the Renaissance* (Olomouc: VUP 2014).

- Tomáš Nejeschleba – Jiří Michalík (eds.), *Latin Alchemical Literature of Czech Provenance* (Olomouc: VUP 2016).

Mezi renesancí a barokem – ojedinělé centrum excelence, do jehož činnosti patří vytváření publikací časopiseckých a monografických v ČR i zahraničí, pořádání prestižních mezinárodních konferencí (např. ISNS Olomouc 2017):

- Jan Čížek, *The Conception of Man in the Works of John Amos Comenius* (Frankfurt am Main: Peter Lang, 2016)
Zahraniční publikace představuje myšlení Jana Amose Komenského, o kterém v angličtině monografie dosud nebyla vydána, je tak pro zahraniční publikum ojedinělým sekundárním zdrojem a zároveň seznamuje zahraniční publikum s výsledky badatelské činnosti.
- Monotematické číslo časopisu *Early Science and Medicine*, 21, 6 (2016)
Číslo prestižního zahraničního časopisu (WoS) představuje výsledky bádání členů projektu a je věnováno tématům spojeným s dějinami filosofie a vědění v Českých zemích na přelomu 16. a 17. století, která dosud v zahraniční literatuře nebyla zpracována.
- Valerián Magni, *De Luce Mentium et eius Imagine / O Světle mysli a jeho obraze*, M. Klosová - J. Bartoň - T. Nejeschleba (eds.), (Oikoymenh: Praha 2016)
Publikace nabízí kritickou edici zásadního textu dnes nepříliš známého autora, který však ve své době byl velmi vlivný, latinská edice textu se tak poprvé dostává k dispozici zahraničnímu publiku, českému odbornému publiku je text poprvé přístupný v českém překladu s odborným komentářem a úvodní studií.

Nesnáze introspekce – projekt zasazený do současného kontextu bádání, který je v ČR ojedinělý, výstupem je následující monografie:

- Filip Tvrďý, *Nesnáze introspekce* (Praha: Togga, 2015)
Monografie se zabývá tématy, která v českém prostředí dosud nebyla zpracována a představuje tak problematiku dosud neznámou pro české odborné publikum.

Filosofie a věda – projekt zasazený do současného kontextu bádání, jehož výstupem je uvedená monografie:

- Pavel Hobza, *Filosofie a věda* (Praha: OIKOYMENH, 2015).

Publikace se zabývá reflexí vztahu filosofie a vědy v souvislosti s metafyzikou a pojmá tak dané téma způsobem, který je v českém prostředí ojedinělý.

Aktivity a výsledky grantu *Historie a interpretace Bible* dokládají bezkonkurenční postavení CMTF v rámci ČR na poli patristické teologie a studií raného křesťanství a spolu se spoluřešitelskými institucemi (zejm. ETF UK) také přední postavení na poli biblické teologie. Mezinárodní význam grantu je potvrzen četnými zahraničními publikacemi, prezentací výsledků projektu na zahraničních konferencích i pořádáním mezinárodních konferencí na zapojených institucích.

V průběhu grantu *Institut interkulturního, mezináboženského a ekumenického výzkumu a dialogu* se podařilo navázat či prohloubit řadu mezinárodních kontaktů, které dále zužitkovali především mladí pracovníci CMTF zapojení do projektu.

Významné publikace

K nejvýznamnějším aktivitám v českém a mezinárodním kontextu patří ty, které představují výsledky vlastního výzkumu, níže uvedené publikace v podobě monografií či kapitol v monografiích vydaných u zahraničních vydavatelů jsou zaměřeny na několik dílčích témat, která se týkají zejména dějin a metodologie religionistiky jakožto oboru v českém a evropském kontextu, dále se zaměřují na proměny religiozity v české společnosti a na studium magických praktik v africké kultuře. Řadě těchto publikací se dostalo významného ohlasu doma i v zahraničí v podobě časopiseckých recenzí a citací, a to zejména pro jejich originalitu a detailní podobu zpracování lokálních témat. Jejich přínos spočívá také ve výtečném zpracování lokální pramenné základny, její kritické zhodnocení a přiblížení zkoumané problematiky odborné veřejnosti v zahraničí.

- Bubík, T. 2015. The Czech Journey to the Academic Study of Religions: from the Critique of Religion to Its Study, In: Tomáš Bubík, Henryk Hoffmann (eds.), *Studying Religions with the Iron Curtain Closed and Open. The Academic Study of Religion in Eastern Europe*, Brill, Leiden, 1–54.
- Bubík, T. 2016. Rethinking the Relationship between the Study of Religions, Theology and Religious Concerns: A Response to Some Aspects of Wiebe's and Martin's Paper, In: Luther H. Martin and Donald Wiebe (eds.), *Conversations and Controversies in the Scientific Study of Religion*. Brill, Leiden, 260–270.

- Bubík, T., H. Hoffmann (eds.) 2015. *Studying Religions with the Iron Curtain Closed and Open. The Academic Study of Religion in Eastern Europe*. Leiden: Brill Publishing House.
- Mildnerová, K. (2012): The power of the Holy Spirit. Social construction of charismatic authority of prophets in a Mutumwa church in Lusaka. In: H. Horáková; P. Nugent; P. Skalník (eds.): *Africa: Power and powerlessness*. Berlin: LIT Verlag, 131–141.
- Mildnerová, K. 2015. Obscene and diabolic and bloody fetishism. European conceptualisation of vodun through the history of Christian missions. In: H. Horáková, K. Werkman (eds.): *Knowledge production on and within Africa*. Berlin: LIT Verlag, 177–206.
- Mildnerová, K. 2016. *From where does the bad wind blow? Spiritual healing and witchcraft in Lusaka*. Berlin: Lit Verlag.
- Pospíšil, C. V. 2017. *Zápolení o pravdu, naději a lidskou důstojnost: Česká katolická teologie 1850-1950 a výzvy přírodních věd v širším světovém kontextu*. Praha: Karolinum.
- Soukup, D., Wiedel, B. 2016. Die Pulkauer Judenverfolgungen (1338) im Spiegel österreichischer, böhmischer und mährischer Quellen. In: H. Teufel – P. Kocman – M. Řepa (eds.): *Avigdor, Benesch, Gitl. Juden in Böhmen, Mähren und Schlesien im Mittelalter. Samuel Steinherz zum Gedenken (1857 Güssing – 1942 Theresienstadt)*. Brünn – Prag – Essen: Klartext Verlag, 129–158.
- Váně, J., Lužný, D., Štípková, M. 2012. Traditional and Alternative Religiosity in Contemporary Czech Republic. In Karl Baier – Franz Winter (Hg.): *Altern in den Religionen*. Wien – Berlin: LIT Verlag, 184–203.

Publikace vydané v anglicky vydávaných odborných časopisech, uvedené níže, řeší několik dílčích témat, která se týkají zejména vztahu náboženství a politiky ve vybraných středoevropských zemích, kulturní paměti a obrazu sekt či povahy kulturních stereotypů v české indologii. Řadě těchto publikací se dostalo ohlasu doma i v zahraničí v podobě citací, neboť dílčím způsobem prezentují témata diskutovaná zahraničními odborníky jako např. kulturní podmíněnosti moderní evropské orientalistiky, sekularizace v národním měřítku či postoje majoritní společnosti k náboženským menšinám.

- Bubík, T. 2013 [West sees East: Cultural Stereotypes in the Czech Studies of Indian Religions in the Twentieth Century](#), *Temenos. Nordic Journal of Comparative Religion* 49 (1), 9–35.
- Bubík, T. 2014. Relationship between Religion, Politics and Society in the First Postcommunist Decade: Czech Republic and Poland Exemple, *Anthropos: Internationale Zeitschrift für Völker- und Sprachenkunde* 109 (1), 243–249.
- Lužný, D. 2017. [Sect as a Threat – Cultural Memory and the Image of Sects. Politics, Religion and Ideology](#) (online first)
- Lužný, D., Havlíček, J. 2013. [Religion and Politics in the Czech Republic: The Roman Catholic Church and the State](#). *International Journal of Social Science Studies* 1 (2), 190-204.
- Pospíšil, C. V. 2015 Giovanni Hus e i cattolici cechi, dal trauma alla riconciliazione *Bogoslovni vestnik – Theological Quartely Ephemerides Theologiae* 75, 2015/3, s. 581-589.

V domácím kontextu patří k nejvýznamnějším autorské monografie, výstupy komplexních grantových projektů a publikace v domácích impaktovaných časopisech. Níže uvedené publikace patří v domácím kontextu k nejvýznamnějším autorským monografiím, zpracovávají látku, která se věnuje různorodým duchovním tradicím a jejich proměnám v moderních společnostech. Někteří autoři ukazují, jak je náboženství a náboženská vlna v některých společnostech důležitým a stálým elementem se značnou schopností kulturní adaptace, jiní zase zdůrazňují důležitý význam kultury jakožto nositele religiozity, která v moderních společnostech prochází zásadními změnami a vede k tomu, co je nazýváno odnáboženštěním. Za příklad takovýchto proměn religiozity považují někteří autoři právě české prostředí, což může české i zahraniční odborné veřejnosti napomoci k hlubšímu pochopení této kulturní změny.

- Horák, J. 2015. *Dechristianizace českých zemí. Sekularizace jako záměr*. Olomouc: UP v Olomouci
- Mildnerová, K. 2012. *Pití fetišů. Náboženství a umění vodun v Beninu*. Praha: Malvern.
- Topinka, D. (ed.). 2016. *Muslimové v Česku. Etablování muslimů a islámu na veřejnosti*. Brno: Barrister & Principal.
- Veselský, P. 2011. *Animační strategie v původní Buddhově nauce*. Olomouc: Univerzita Palackého.

V oblasti teologie patří k nejvýznamnějším publikacím autorů z CMTF např.:

- Černušková, V., Chalupa P. 2016. *Kniha Ester*. Praha: Vyšehrad.
- Dudzik, P. 2016. *Tatian, Promluva k Řekům*. Praha: Oikumené.
- Karfíková, L. 2016. *Filosofie Augustinova mládí. Tři studie s Nebridiovým a Augustinovým listem (Ep. 6-7) v příloze*. Praha: Oikumené.
- Karfíková, L. 2016. *Duše zrcadlo. Studie ke Kappadočanům, Augustinovi a Abélardovi*. Praha: Triáda.
- Šedina, M. 2016. *Órigenés. Proti Kelsovi I–II*. Praha: Oikumené.
- Tichý, L. 2016. *List Galatským*. Praha: Česká biblická společnost.

Níže uvedené časopisecké články vydané česky či anglicky v českých či slovenských odborných časopisech zařazených do databází WoS či SCOPUS prezentují rozličná témata, zejména však konceptualizaci náboženství v humanitních vědách a vybrané fenomény moderní religiozity. Význam těchto studií je především teoretický, neboť aplikují na zkoumané jevy významné vědecké teorie a díky tomu je originálním způsobem vysvětlují. Jejich přínos tedy spočívá především v tom, že ukazují validitu těchto teoretických přístupů.

- Bubík, T. 2012. Rethinking the Relationship between the Study of Religions, Theology and Religious Concerns: A Response to Some Aspects of Wiebe's and Martin's Paper, *Religio. Revue pro religionistiku* 19 (1), 43–53.
- Bubík, T. 2012. Robert Bellah's Concept of Civil Religion in America and the Idea of New Religion in Czech Thinking of the Twentieth Century, *American and British Studies Annual* 5, 70–83.
- Černušková, V. 2016, Klement Alexandrijský o smyslu utrpení věřícího. *Studia theologica*, roč. 18, č. 2, s. 59-74.
- Havlíček, J. 2013. Existuje v Japonsku náboženství? Kategorie náboženství a postmoderní kritika v sociálních vědách. *Religio. Revue pro religionistiku* 21 (2): 163–188.
- Hušek, V. 2016, Models of Faith: Women in Mark's Gospel Interpreted by Jerome, Ambrose and Ambrosiaster. *Eastern Theological Journal*, roč. 2, č. 1, s. 9-18..
- Chalupa, P. 2016 Formule „jeho milosrdenství (trvá) na věky“ ve Starém zákoně. *Communio*, roč. 79, č. 2, s. 15-29.

- Kalenda, J., D. Lužný. 2013. Čeští stoupenci reverenda Moona z hlediska teorie racionální volby. *Religio. Revue pro religionistiku* 21(3): 189-213.
- Kunetka, F. 2016, Slavení paschy v církvi starověku. *Studia theologica*, 2016, roč. 18, č. 2, s. 23-57.
- Lužný, D. 2015. Teorie racionální volby v současné sociologii náboženství. *Sociológia*, 47(2): 151-170.
- Mareček, P. 2016, The Disciples in John 21. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Facultas Theologica, Theologica*, roč. 2015, č. 15, s. 13-29.
- Mildnerová, K. 2016. The moderns forms of witchcraft in Zambia. The Analysis of local witchcraft narratives in urban settings of Lusaka. *Religio. Revue pro religionistiku* 24 (1): 19-53.
- Opatrný, D. 2016, Mezi blasfemií a onomoklasmem: O účtě k Božím jménu dnes. *Communio*, roč. 20, č. 1, s. 66-73.
- Plátová, J. 2016, Arguments for Marriage in Clement of Alexandria's Stromateis II–III. *Graeco-Latina Brunensia*, roč. 21, č. 2, s. 247-264.
- Plátová, J. 2016, Kolik zlomků Klementova spisu Hypotyposes skutečně máme?. *Studia theologica*, roč. 18, č. 4, s. 1-17.
- Šedina, M. 2016 Jiná prozřetelnost. Spor o identitu Órigenova protivníka ve spisu Proti Kelsovi. *Reflexe*, roč. 50, č. 1, s. 57-82.
- Tichý, L. 2016 Der Anfang des Evangeliums. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Facultas Theologica, Theologica*, roč. 2015, č. 15, s. 5-12.

Zapojení do zahraničních a mezinárodních odborných organizací umožňuje aktivní účast jejich členů na mezinárodních odborných konferencích, které tyto organizace každoročně pořádají:

- Conference for International Society for Neoplatonic Studies;
- Conference of American Philosophical Association;
- Hume Society Conference;
- ISHM Congresses and Conferences;
- Meeting of Renaissance Society of America;
- SIEPM Congresses and Colloquia.

Účastníci se zaměstnanci na konferencích jednak prezentují výsledky svého bádání a jednak jsou zapojováni do mezinárodních sítí výzkumu, prostřednictvím společných

publikačních projektů, např. Gasparo Contarini, Selected Writings, společný projekt KFI UP Olomouc, University of Torino, Catholic University Leuven, vydavatel edice Peeters, Leuven a svazek studií University of Cordoba Press.

Členství je zároveň spojeno s odebíráním odborných časopisů *Hume Studies*, *Renaissance Quarterly* a *Journal for Platonic Studies*, které se dostávají do knihovných fondů katedry.

Přínos, který pramení ze zapojení odborného týmu do mezinárodních odborných organizací, spočívá především v možnosti být součástí oborové diskuse v mezinárodním měřítku a kontextu, účastnit se důležitých hlasování týkajících se směřování oboru, vytvářet osobní kontakty, ze kterých se rodí výzkumné projekty či vytvářet podmínky pro další spolupráci na úrovni pracovišť a tím také otevírat nové odborné perspektivy našim studentům.

Personální zabezpečení

V případě *Filozofie* realizované na Filozofické fakultě je v současnosti bakalářský, navazující magisterský a doktorský stupeň pokryt profesory, docenty a odbornými asistenty. Přestože je personální složení stabilizované, jsou očekávána další profesorská a habilitační řízení.

V případě *Religionistiky* realizované na Filozofické fakultě je v současnosti bakalářský stupeň pokryt profesory, docenty a odbornými asistenty. Obor religionistika je realizován na Katedře sociologie andragogiky a kulturní antropologie. Na výuce se podílejí odborníci z oblasti sociologie náboženství, ale i z Centra judaistických studií FF. Jelikož v této chvíli obor má studenty ve druhém ročníku studia je v přípravě akreditace navazujícího magisterského studia, kdy je třeba zvážit personální pokrytí oboru a jeho doplnění o akademické pracovníky odpovídající kvalifikace a jejich koncentraci na jednom pracovišti.

V obou případech je vzdělávací i tvůrčí činnost zabezpečena z převážné části kmenovými zaměstnanci, DPP a DPČ se využívají pouze na pomocné práce v rámci výzkumu. Z důvodu rozšíření nabídky povinně volitelných předmětů na KSA jsou využívány DPP u dvou vyučujících, se kterými se perspektivně počítá, že zde v budoucnu nastoupí v rámci úvazku. Cílem vedení FF je kromě provázanosti výuky podporovat i rozvoj tvůrčí činnosti pracovníků v interdisciplinárním výzkumu, což se v dílčích projektech jednotlivých pracovníků projevuje.

V případě *Teologie* realizované na CMTF je oblast vzdělávání v současné době personálně stabilizovaná a zabezpečena. Tvůrčí činnost je personálně plně

zabezpečena v drtivé většině formou pracovního poměru, DPP a DPČ jsou pro zajištění oboru využívány jen okrajově, pro doplňující či úzce specializované přednášky. Hlavní pozornost je věnována podpoře mladých a perspektivních pracovníků tak, aby byli v budoucnosti připraveni současné profesory nahradit.

Mezinárodní působení

Vývoj mezinárodních mobilit

Přehled mobilit				
	počet výjezdů studentů	počet přijatých studentů	počet výjezdů akademických pracovníků	počet přijatých akademických pracovníků
2012	5	36	48	14
2013	6	47	59	33
2014	3	30	77	61
2015	6	39	51	60
2016	15	10	30	52

Nárůst počtu výjezdů akademických pracovníků a počtu přijatých akademických pracovníků od roku 2013 byl dán řešením dvou projektů ESF OPVK v letech 2012-2014, které umožnily financování výjezdů i příjezdů. Jednalo se o cesty, u nich byly spojeny badatelské účely s účastí na mezinárodních konferencích v případě výjezdů, v případě příjezdů se jednalo o krátkodobou přednáškovou činnost zahraničních odborníků. Obojí se v roce 2016 zúročilo v internacionalizaci studia a v nárůstu počtu výjezdů i příjezdů studentů na základě nově uzavřených smluv Erasmus+. Individuální jednání se studenty při přípravě mobilitních dokumentů (Learning agreement a obdobné) umožňuje vytvořit studijní program mobility s ohledem na studijní plán domovské instituce, přičemž kredity získané na zahraniční vysoké škole je možné.

Vzhledem k tomu, že obor Religionistika jakožto studijní program zahájil svou činnost v akademickém roce 2016/17, tak mezinárodní mobility studentů a vyučujících zatím neproběhly. Jsou však připravovány a sjednávány. V této souvislosti došlo k navázání spolupráce se dvěma významnými pracovišti a následně k podpisu dvou smluv Erasmus. Prvním pracovištěm je Department of Comparative Religion University Turku (Finsko). Smlouva začne být naplňována od roku 2018/19 v rozsahu 3 studenti/3 vyučující. Druhá smlouva byla podepsána s Dipartimento di Storia, Culture, Religioni (La Sapienza – Università di Roma), přičemž smlouva v rozsahu 1

student/1 vyučující začne být naplňována počínaje akademickým rokem 2017/18. Studenti programu religionistika tedy budou moci společně s vyučujícími získávat další zkušenosti a rozvíjet zahraniční spolupráci v tomto oboru.

V současnosti jsou vypisovány v anglickém jazyce v rámci programu bakalářská religionistika dva povinně volitelné předměty, z toho jeden v zimním a jeden v letním semestru. Od akademického roku 2018/19 se počítá s navýšením tohoto počtu až na tři předměty v každém semestru.

Další mezinárodní působení

Je rozvíjena spolupráce v oblasti programu CEEPUS, kde je CMTF zapojena do sítě Bioethics. Od akademického roku 2014/2015 je fakulta zapojena do stipendijního programu Johannes, který využívají studenti oboru *Katolická teologie* pro financování studijního pobytu v Římě, nejčastěji na Papežské lateránské univerzitě.

V roce 2016 fakulta vstoupila do kontaktu s teologickou fakultou Université de Fribourg / Universität Freiburg ve Švýcarsku, s níž uzavřela dohodu v rámci projektu *Swiss-European Mobility Programme*, který finančně podporuje akademické i studentské mobility. Ve spolupráci s teologickou fakultou je nyní připravován společný *double degree* program studia *Teologie*. V roce 2017 bylo započato jednání s Institut Catholique de Toulouse, s nímž CMTF dlouhodobě spolupracuje v programu Erasmus+, o vytvoření společného *double degree* studijního programu *Teologie*. Tento vývoj přispěje i ke zvýšení počtu studentů a akademických pracovníků přijíždějících ze zahraničních univerzit.

Dohoda o spolupráci s Український католицький університет ve Lvově by měla směřovat k intenzivnější vzájemné výměně studentů a rozvoji spolupráce ve vědecko-výzkumné a tvůrčí oblasti. V oblasti teologie jsou v rámci fakultní nabídky realizovány v cizím jazyce vybrané předměty.

Z hlediska strategie rozvoje mezinárodní spolupráce tohoto oboru je v krátkodobém horizontu klíčová úspěšná realizace připravovaných *double degree* studijních programů. Z dlouhodobějšího hlediska se nabízí spolupráce s Ukrajinskou katolickou univerzitou ve Lvově, která by mohla vést ke zvýšení počtu studentů ve všech stupních studia v této oblasti vzdělávání. Jako zásadní se jeví intenzivnější stupeň internacionalizace na úrovni doktorských studijních programů (začlenění zahraničního pobytu do kurikula studenta).

Realizované zahraniční mobility a příprava společných *double degree* programů přispívají k prohloubení internacionalizace prostředí na CMTF i k posílení

internacionalizace curricula jednotlivých studentů i akademických pracovníků (zde je důraz kladen především na internacionalizaci jejich vědecko-výzkumné a tvůrčí činnosti). Posílení počtu příjíždějících studentů i vyučujících (konference, hostovské přednášky, výukové pobyty) pomáhá procesu internacionalizace „at home“.

V daném období se realizovalo v oblasti Filozofie množství krátkodobých (blokových) kurzů vedených zahraničními akademickými pracovníky pro studenty filozofie: P. Millican (Oxford), G. Strawson (Austin, USA), M. Montague (Austin, USA), T. Williamson (Oxford), M. Boudry (Gent). Dále se uskutečnilo několik sérií přednášek v jednotlivých semestrech v letech 2012-2014, na kterých vystupovali zahraniční přednášející. V letech 2012-2016 několik semestrových kurzů vedli zahraniční odborníci P. R. Blum a E. Blum (Baltimore, USA). Krátkodobé i semestrové kurzy vedly k internacionalizaci studia a v navázání rámcové spolupráce se zahraničními pracovišti.

Mezinárodní spolupráce v rámci programu *Religionistika* je rozvíjena v několika oblastech. V současnosti je Tomášem Bubíkem a Atko Remmelem z univerzity v estonském Tartu veden výzkumný projekt *Freethought, Atheism and Secularization in Eastern European Countries in the 20th Century*, na kterém pracuje 16 odborníků ze 13 zemí střední a východní Evropy. Výsledkem bude monografie, o kterou projevil zájem vydavatelství Routledge. Tomáš Bubík již v minulosti vedl podobný projekt, který byl zaměřený na dějiny religionistiky a byl publikován ve vydavatelství Brill pod názvem *Studying Religions with the Iron Curtain Closed and Open. The Academic Study of Religion in Eastern Europe*. Leiden: Brill Publishing House 2015 (společně s H. Hoffmannem).

Pro rozvoj oboru *Religionistika* na FF je také významné založení nového odborného elektronického časopisu *e-Rhizome*, ke kterému došlo v roce 2017 právě z iniciativy religionistické sekce KSA. Časopis bude vycházet dvakrát ročně pouze v anglickém jazyce a jeho zahraniční redakční rada je ustavena z řady odborníků světového významu v oboru religionistika jako např. Luther Martin, Russell McCutcheon, William Paden, Fabio Rambelli, Steven Sutcliffe, Ivan Strenski, Ůlo Valk aj. První číslo časopisu vyjde v červnu 2018.

Strategie dalšího rozvoje

V oblasti Filozofie se bude dále usilovat o výukové kurzy vedené zahraničními pedagogy, např. v rámci programu Fulbright, o krátkodobé (blokové) kurzy prostřednictvím příjezdů zahraničních pracovníků v programu Erasmus+.

Rozvíjet se budou společné publikační projekty s několika zahraničními pracovišti a univerzitami, projekt Gasparo Contarini (Louvain, Torino, Olomouc).

Bude se rozvíjet spolupráce se zahraničními univerzitami prostřednictvím zapojení do meziuniverzitních vzdělávacích projektů, konkrétně Centro interuniversitario per la studia della tradizione aristotelica (univerzity Padova, Calabria, Palermo, Salento, Verona, Bourgogne, Athény) a Forum for Advanced Studies Gaetano Massa (Roma, Atlanta, Maine, Buenos Aires, Cambridge).

S ohledem na jeden z důležitých aspektů zaměření Religionistiky na KSA FF, kterým je kognitivní religionistika, je strategie dalšího mezinárodního rozvoje orientována tímto směrem. V roce 2017 religionistická sekce KSA získala 2 projekty OP VVV *Nový doktorský obor Religionistika na FF UP v Olomouci a Religionistika na UP – výzkumné a technické zajištění*, jejichž řešitelem je Tomáš Bubík. V této souvislosti bude v roce 2019 zahájen i laboratorní výzkum náboženství, ke kterému budou využívána speciální výzkumná zařízení jako např. Eye Tracking, EEG, MoCap systém. Z tohoto důvodu bude další spolupráce rozvíjena s takovými pracovišti, která se takovému výzkumu věnují. Proto bude usilováno o spolupráci s Department of the Study of Religion univerzity v dánském Aarhusu.

Další spolupráce se zahraničními pracovišti v oblasti Erasmus budou rozvíjeny postupně. Rozvoj spolupráce bude směřovat zejména k univerzitním religionistickým pracovištím v Lipsku (Religionswissenschaftliche Institut) a holandském Leidenu (Centre for the Study of Religion).

Za ideální stav pro tento obor je možno považovat spolupráci maximálně se čtyřmi až pěti zahraničními pracovišti.

Spolupráce s praxí

Filozofie, religionistika a teologie je oblastí vzdělávání realizovanou na CMTF a FF. Na CMTF se realizují programy zejména s teologickým zaměřením a propojení s aplikační sférou se uskutečňuje prostřednictvím odborných praxí ve spolupráci s budoucími zaměstnavateli absolventů, kterými jsou zejména Arcibiskupství olomoucké, Biskupství brněnské, Biskupství ostravsko-opavské. Odborníci působící v pastorační praxi církve jsou zváni, aby se svými zkušenostmi podíleli na výuce. Studenti absolvují část své praktické přípravy ve farnostech a jiných církevních zařízeních. Tento druh kontaktů je oběma stranami hodnocen jako velmi užitečný. Studenti mají už během studia kontakt s reálnou praxí jejich budoucího zaměstnání,

odborníci z praxe mají možnost konfrontovat své zkušenosti s kritickou reflexí akademického přístupu.

Na FF jsou v rámci praktické výuky realizovány expertízy a konzultace pro orgány veřejné správy, jako je Policie ČR, ministerstva, apod. Na výuce předmětů se podílejí zahraniční odborníci z oblasti vysokého školství, ale i pracovníci z oblasti veřejné správy a kulturních organizací, jako jsou galerie, muzea apod.

Spolupráce se středními školami prostřednictvím projektu podporujícího rozvoj kritického myšlení u studentů předposledních a především závěrečných ročníků středoškolského studia. Nejlepší studenti mohou soutěžit o účast na Mezinárodní filozofické olympiádě (IPO), do níž je soutěž „Nebojme se myslet“ národní kvalifikací.